

ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

1. Організація проектної діяльності студентів у межах навчального закладу

1.1. Концептуальні положення

У педагогічній літературі проектна технологія навчання розглядається як один із шляхів реалізації особистісно орієнтованого навчання, як цілісна інтегрована технологія, що забезпечує високу результативність діяльності і сприяє розвитку школи у світлі завдань її переходу на новий зміст, структуру та 12-річний термін навчання.

Педагогічне проектування здійснюється відповідно до критеріальних вимог:

- наявність освітньої проблеми, складність та актуальність якої відповідає навчальним запитам, життєвим потребам, інтересам та віковим особливостям учасників проекту;

- практична, теоретична, пізнавальна значущість прогнозованих результатів;

- дослідницький характер пошуку шляхів розв'язання проблеми; структуризування діяльності відповідно до класичних стадій проектування;

створення умов для виявлення і розв'язання психолого-педагогічної проблеми (її постановка, дослідження, пошук шляхів розв'язання, експертиза та апробація версій, конструювання підсумкового проекту, його захист, оцінка та впровадження);

- самодіяльний характер творчої активності;

- використання активних та інтерактивних форм і методів;

- «продуктивність» проекту: якщо це теоретична проблема, то конкретне її рішення, якщо практична – конкретний результат упровадження;

педагогічна цінність діяльності (знання, уміння, навички, моральні норми та цінності, світоглядні позиції тощо).

Для підготовки майбутнього вчителя до педагогічної роботи необхідно показати свої уміння у використанні проектної діяльності. Проектування – це вид діяльності, що синтезує в собі елементи ігрової, пізнавальної, ціннісно-орієнтаційної, перетворюючої, про-

фесійно-трудової, комунікативної, навчальної, теоретичної і практичної діяльності.

Метод проектів - це освітня технологія, спрямована на здобуття студентами знань у тісному зв'язку з реальною життєвою практикою, формування у них специфічних умінь і навичок завдяки системній організації проблемно-орієнтованого навчального пошуку. Для того, щоб майбутній педагог у подальшій своїй професійній діяльності вмів застосовувати проектну технологію, він повинен самостійно й під керівництвом викладача показати свої знання і вміння у створенні власних проектів.

Адже, в основі проектно-технології - розвиток пізнавальної та дослідницької діяльності студентів, уміння конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі. На передньому плані - випереджальний розвиток самої людини як творчої особистості.

Технологія проектування передбачає розв'язання студентом або групою студентів якої-небудь проблеми, яка передбачає, з одного боку, використання різноманітних методів, засобів навчання, а з другого - інтегрування знань, умінь і навичок з різних фахових дисциплін, техніки, науки чи творчості.

Результати виконання проекту повинні бути «відчутні», якщо це теоретична проблема, то конкретне її рішення, якщо практична - конкретний результат, готовий до впровадження.

Таким чином, суть проектно-діяльності - стимулювання інтересу як в студентів, так і у викладачів до певних проблем, що передбачають володіння визначеною сумою знань, та через проектну технологію, що передбачає розв'язання однієї або цілої проблем, показати практичне застосування надбаних знань. Від теорії до практики, дотримуючи відповідний їх баланс на кожному етапі навчання.

1.2. Мета, завдання і етапи виконання проекту

Метою проектно-діяльності тих, хто навчається є: розроблення проекту (продукт чи послуга), що розглядається як самостійно розроблений і виготовлений студентом від ідеї до її втілення, володіє суб'єктивною чи об'єктивною новизною і має особистісну чи соціальну значимість, в результаті чого на кожному етапі підготовки та створення творча активна діяльність вимагає від студентів використання набутих знань, умінь і навичок.

Завдання проектно-діяльності студентів полягають у:

- організації дослідницької, творчої, самостійної діяльності студентів;
- використанні різноманітних методів і форми самостійної пізнавальної та практичної роботи;
- сприянні інтелектуальному розвитку студентів з фахових дисциплін;
- встановленні ділових контактів між учасниками проекту.

Мотивами проектної діяльності є соціальні й особистісні потреби в матеріальних і духовних цінностях. Розрізняють такі мотиви проектної діяльності: пізнавальні (задоволення потреби в знаннях, уміннях, навичках); матеріальні (задоволення потреби в продуктах харчування, одягу, предметах побуту й ін.); соціально-професійні (задоволення потреби в соціально-професійному самовизначенні); художньо-естетичні (задоволення потреби в красі); духовні (задоволення потреби в самопізнанні, самореалізації та самовдосконаленні).

Проектна діяльність виконує творчу, перетворювальну, дослідницьку, економічну, технологічну функції.

Зміст проектної діяльності становить проведення дослідницьких підготовчих операцій, конструювання майбутнього виробу, практичне виготовлення виробу, оцінку і захист об'єкта діяльності.

Засобами здійснення проектної діяльності є використання різних інструментів, пристосувань, машин, механізмів, автоматичних пристроїв тощо.

Предметом діяльності називають те, з чим людина має справу, на що спрямована. Це можуть бути речовини, матеріали, інформація, енергія, живі істоти, люди.

Технологія діяльності зі створення кожного проекту містить такі науково-обґрунтовані етапи:

I. Етап стратегічного прогнозування.

II. Етап моделювання.

III. Етап планування.

IV. Етап визначення ефективності.

На етапі стратегічного прогнозування має місце діагностико-прогностична діяльність викладача як щодо вивчення можливостей і інтересів студентів, так і щодо оцінки дидактичних можливостей предмету, теми з метою створення системи взаємопов'язаних структурних компонентів.

Першим кроком діагностико-прогностичної діяльності є створення банку даних про студента, який складається з індивідуальних карток пізнавального і психологічного розвитку особистості, що мають такий вигляд (див. таблицю 1).

Індивідуальна карта студента

№ п/п	Прізвище, ім'я, по батькові студента	Рівень пізнавальних здібностей	Мотивація навчання	Коло здібностей	Моральні риси	Пізнавальний інтереси	Додаткові відомості

Накопичення банку даних здійснюється шляхом постійного професійного спостереження за виконанням студентами різних видів навчально-пізнавальної діяльності, шляхом проведення співбесід, тестування, вивчення робіт тощо. Результати вивчення можливостей та інтересів студентів є основою для проектування лінії розвитку кожної особистості. Наступним кроком діагностико-прогностичної діяльності є аналіз змісту програм з фахових предметів, змісту варіативної складової щодо застосування проектної технології.

1.3. Види і структура проектів

Розрізняють такі види чи типи та структуру проектів (за Є. Полат, О. Пехотою):

1. За методом або видом діяльності, що домінує у проекті
 1. Дослідницькі проекти – потребують чітко продуманої структури, визначеної мети, актуальності проекту для всіх учасників, соціальної значущості, продуманих методів роботи.
 2. Творчі проекти – зазвичай не мають чітко продуманої структури, вона розвивається, підпорядковуючись інтересам учасників проекту. Оформлені результати можуть бути запропоновані у вигляді збірника, сценарію, програми свята тощо.
 3. Ігрові проекти – структура таких проектів залишається відкритою до їхнього завершення. Учасники беруть на себе певні ролі. Результати можуть визначатися на початку проекту або до його завершення. Найвищим є високий ступінь творчості.
 4. Інформаційні проекти – спрямовані на збір інформації, її аналіз та узагальнення фактів. Потребують чіткої структури, можливостей систематичної корекції під час проекту.